

ERZURUM TİCARET BORSASI
ERZURUM COMMODITY EXCHANGE

Aralık 2019 Ekonomik Veriler

Hazırlayan

Doç. Dr. Hakan EYGÜ

Erzurum TOBB Akademik Danışman

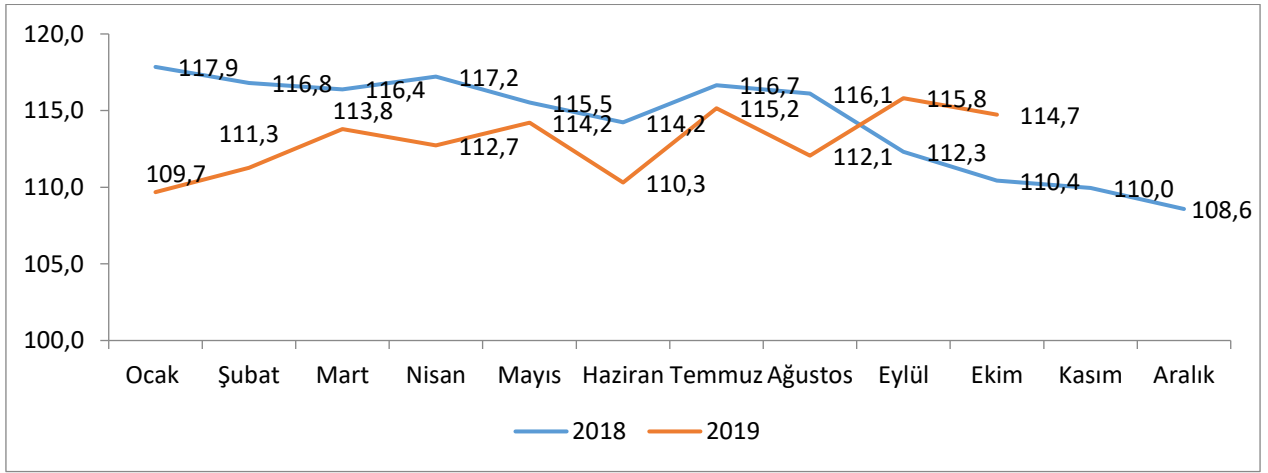
2019 Ekim SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

Ekim 2019 Sanayi Üretim Endeksi'ne ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 13 Kasım 2019 tarihinde yayımlandı.

TÜİK tarafından aylık yayımlanan Sanayi Üretim Endeksi, Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının toplam üretiminin zaman içindeki değişimi hakkında bilgi vermektedir.¹

Şekil 1: Aylara göre sanayi üretim endeksi

(mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100)

Ekim ayında Türkiye (TR) Geneli Sanayi Üretim Endeksi **bir önceki aya (Eylül 2019) göre** yüzde 0,9 azalış göstermiştir. Ekim (2019) ayındaki azalışta bir önceki aya göre imalat sanayi sektöründeki yüzde 1,1'lik ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründeki yüzde 0,3'lük azalış etkili olmuştur. Madencilik ve taşocakçılığı sektöründe ise yüzde 0,4'lük artış gözlenmiştir.

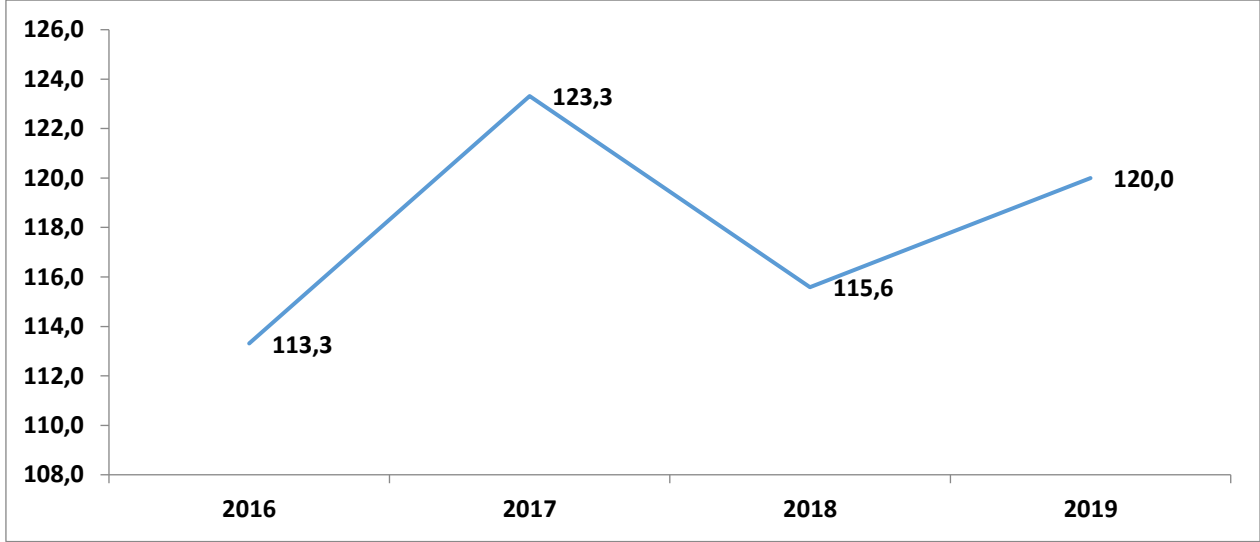
Ana sanayi gruplarına bakıldığında toplam sanayi endeksindeki azalışta sermaye malı, dayanıksız tüketim malı ve enerji sektörlerinde yaşanan azalışın etkisi olduğu görülmektedir (sırasıyla yüzde 2,6'lık, 2,3'lük, ve 0,8'lik azalışlar).

Teknoloji sınıflarına bakıldığında bir önceki aya göre yüksek teknolojlili üretimde yüzde 15,8'lik ve düşük teknolojlili üretimde yüzde 1,4'lük azalış olduğu görülmektedir. Orta düşük teknolojlili ve orta yüksek teknolojlili üretimde ise yüzde 0,8'lik artış olduğu görülmektedir.

¹ Bültende mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış veriler kullanılmaktadır.

Şekil 2: Yıllara göre Eylül ayları itibariyle sanayi üretim endeksi

(takvim etkisinden arındırılmış, 2015=100)

Endeks **bir önceki yılın aynı ayına göre** yüzde 3,8 oranında artış göstermiştir. Ekim(2019) ayında önceki yıla göre ana sanayi sektörleri itibariyle madencilik ve taşocakçılığı sektöründe yüzde 6,5, imalat sanayi sektöründe yüzde 3,7 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe yüzde 1,2 artış gözlenmiştir.

Ana sanayi gruplarına bakıldığında, enerji imalatında yüzde 8,4, dayanıksız tüketim malı imalatında yüzde 4,9'luk, ara malı imalatında yüzde 4,2'lik ve sermaye malı imalatında yüzde 3'lük artış gözlenmiştir. Dayanıklı tüketim malı imalatında ise yüzde 5,1'lik azalış görülmüştür.

Bir önceki yılın aynı ayına göre değişime teknoloji sınıflarına göre bakıldığında en yüksek artışın yüzde 8,8'lik artışla yüksek teknoloji üretimde olduğu görülmektedir. Yüksek teknoloji üretimi yüzde 7'lik artış ile orta yüksek teknoloji üretim, yüzde 3,5'lik artış ile düşük teknoloji üretim ve yüzde 2,1'lik artış ile orta düşük teknoloji üretim takip etmiştir.

Tablo 1: Sanayi Üretim Endeksi Büyüme Oranları, Ekim 2019	Önceki Aya Göre (%)	Önceki Yıla Göre (%)
Ara Malı	0,3	4,2
Dayanıklı Tüketim Malı	2,2	-5,1
Dayanısız Tüketim Malı	-2,3	4,9
Enerji	-0,8	8,4
Sermaye Malı	-2,6	3,0
TOPLAM	-0,9	3,8
Tablo 2: Sanayi Üretim Endeksi Sektörel Büyüme Oranları, Ekim 2019	Önceki Aya Göre (%)	Önceki Yıla Göre (%)
Madencilik ve Taşocakçılığı	0,4	6,5
İmalat Sanayi	-1,1	3,7
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-0,3	1,2
TOPLAM	-0,9	3,8
Tablo 3. Sanayi Üretim Endeksi Teknoloji Sınıflarına Göre Büyüme Oranları, Ekim 2019	Önceki Aya Göre (%)	Önceki Yıla Göre (%)
Düşük Teknoloji	-1,4	3,5
Orta Düşük Teknoloji	0,8	2,1
Orta Yüksek Teknoloji	0,8	7,0
Yüksek Teknoloji	-15,8	8,8
TOPLAM	-0,9	3,8

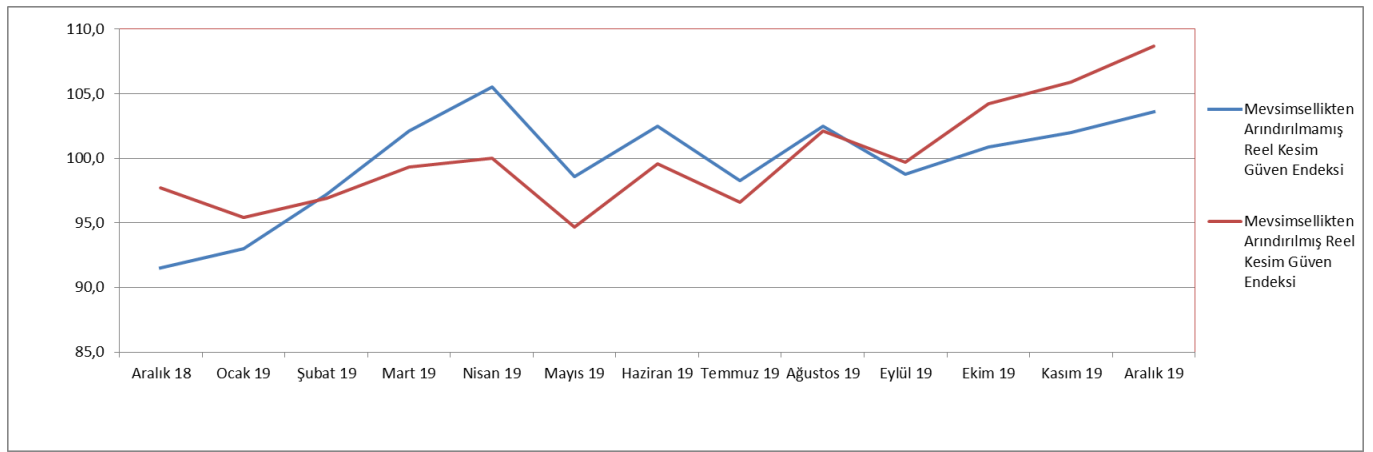
2019 Aralık REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ

2

Kasım ayı Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 26 Aralık 2019 tarihinde yayımlandı.

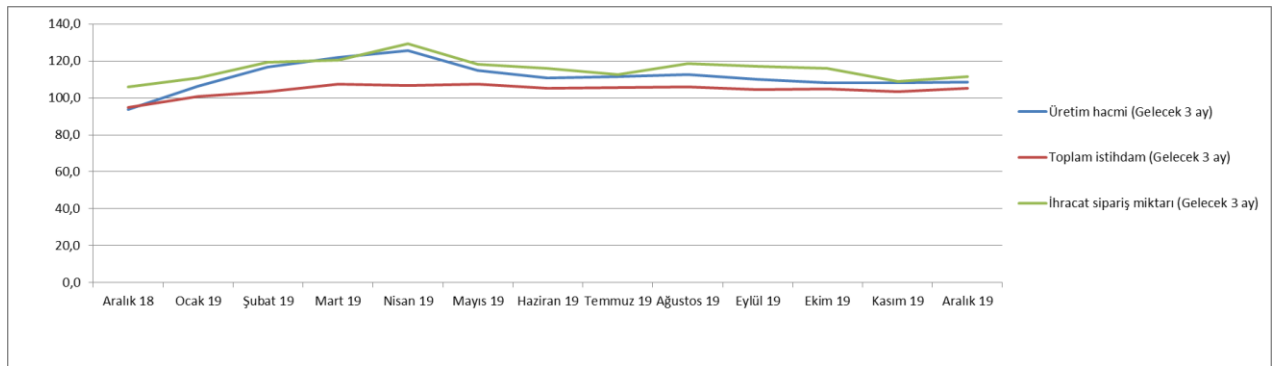
Kasım ayında Reel Kesim Güven Endeksi (Şekil 1) bir önceki aya göre yüzde 1,6 oranında artmıştır. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 13,2 oranında artmıştır. Mevsimlikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA) ise bir önceki aya göre yüzde 2,6 oranında artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre de yüzde 11,3 oranında artmıştır.

Şekil 1: Reel Sektör Güven Endeksi (Aralık 2018- Aralık 2019)

Endeksi oluşturan yayılma endeksleri incelendiğinde, Toplam sipariş miktarı (Mevcut durum), Üretim hacmi (Gelecek 3 ay), Toplam istihdam (Gelecek 3 ay), İhracat sipariş miktarı (Gelecek 3 ay), Sabit sermaye endeksleri bir önceki aya göre artış gösterirken, Mamul mal stok miktarı (Mevcut durum) ve Toplam sipariş miktarı (Son 3 ay), yatırım harcaması endekslerinin bir önceki aya göre düşüş gösterdiği görülmektedir.

Şekil 2: Üretim Hacmi, Toplam İstihdam ve İhracat Sipariş Miktarı (Aralık 2018 – Aralık 2019)

Aralık ayı mevcut toplam sipariş miktarı endeksi Kasım ayına göre yüzde 6,3 oranında artarak 84,6 puan seviyesinde gerçekleşmiştir. Geçen yılın Aralık ayına göre ise endeks yüzde 8,5 oranında artmıştır. Mevcut mamul stok miktarı Aralık ayında bir önceki aya göre yüzde 0,4 oranında azalmış; gelecek üç ay için üretim hacmi ise yüzde 0,3 oranında artış sergilemiştir. Toplam istihdam (Gelecek üç ay) yüzde 1,6 oranında artmıştır.

Toplam sipariş miktarı (son üç ay) endeksi bir önceki aya göre yüzde 1,7 oranında azalmış ve 106,4 puana gerilemiştir.

İhracat sipariş miktarı (gelecek üç ay) endeksi bir önceki aya göre yüzde 2,4 oranında artış göstermiştir. Aynı endeks 2018 yılı Aralık ayına göre ise yüzde 5,3 oranında artmıştır.

2018 Aralık ayında 95,7 puan olan sabit sermaye yatırım harcaması endeksi ise, Aralık 2019'da yüzde 15,8 oranında artarak 110,8 seviyesine yükselmiştir. Genel gidişat endeksi ise, Aralık ayında bir önceki aya göre yüzde 1,4 artmış; bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 21,5 oranında artış göstermiştir.

Tablo 1: Bileşenler Bazında Reel Kesim Güven Endeksi (Aralık 2017, Aralık 2018, Aralık 2019)

REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ (RKGE)			
	2017	2018	2019
	Aralık	Aralık	Aralık
<i>Reel Kesim Güven Endeksi</i>	103,3	91,5	103,6
Toplam sipariş miktarı (Mevcut durum)	97,8	78,0	84,6
Mamul mal stok miktarı (Mevcut durum) (*)	98,9	96,5	98,4
Üretim hacmi (Gelecek 3 ay)	97,7	93,7	108,5

Toplam istihdam (Gelecek 3 ay)	108,7	94,8	105,2
Toplam sipariş miktarı (Son 3 ay)	113,5	82,3	106,4
İhracat sipariş miktarı (Gelecek 3 ay)	99,4	105,9	111,5
Sabit sermaye yatırım harcaması	111,6	95,7	110,8
Genel gidişat	99,0	85,2	103,5

() Mamul mal stok miktarı yayılma endeksi oluşturulurken ters kodlanmaktadır. Yayılma endeksinin artışı stok azalışına, azalışı stok artışına işaret etmektedir.*

2019 Aralık SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ

25 Aralık 2019

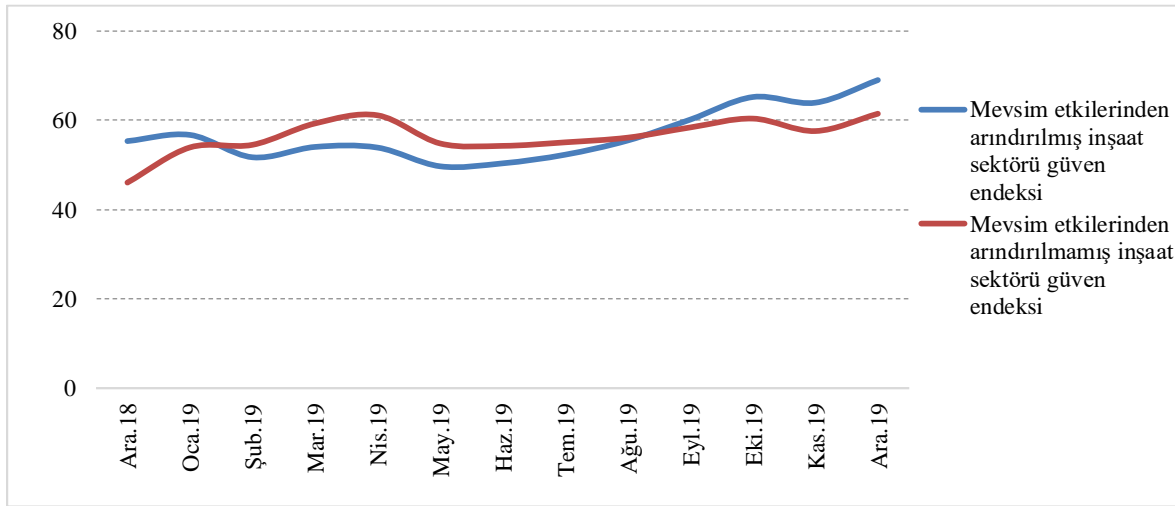
Aralık ayı inşaat ve hizmet sektörü güven endeksleri TÜİK tarafından 25 Aralık 2019 tarihinde yayımlandı.

İnşaat sektörü güven endeksi

2019 yılı Kasım ayında 63,9 olan mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi, 2019 yılı Aralık ayında 5,0 puan artarak 68,9 değerine yükselmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 55,4 puan olan inşaat sektörü güven endeksi 13,5 puan yükselerek yüzde 24,4 oranında artmıştır.

Mevsimlikten arındırılmamış inşaat sektörü güven endeksine bakıldığında ise 2019 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre 3,9 puan artarak 61,5 puana yükseldiği görülmektedir. 2018 Aralık ayı verilerine göre incelendiğinde ise, yüzde 33,3 oranında arttığı gözlemlenmektedir.

Şekil 3: İnşaat Sektörü Güven Endeksi (Aralık 2018 – Aralık 2019)

Mevsimlikten arındırılmış inşaat sektörü güven endeksini oluşturan alt kalemlere bakıldığında, Kasım 2019'da 44,5 puan olan alınan siparişlerin mevcut düzeyinin, Aralık 2019'da 4,1 puan arttığı ve 48,6 puan olduğu gözlemlenmektedir (Tablo 1). Gelecek 3 aylık dönem için toplam çalışan sayısı beklentisi ise, Kasım 2019'da 83,3 puan iken, Aralık 2019'da yüzde 7,1 oranında artarak 89,2 puan olmuştur.

Tablo 2: İnşaat Sektörü Güven Endeksi Bileşenleri (Kasım 2019 – Aralık 2019)

	Endeks	
	Kas.19	Ara.19
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	63,9	68,9

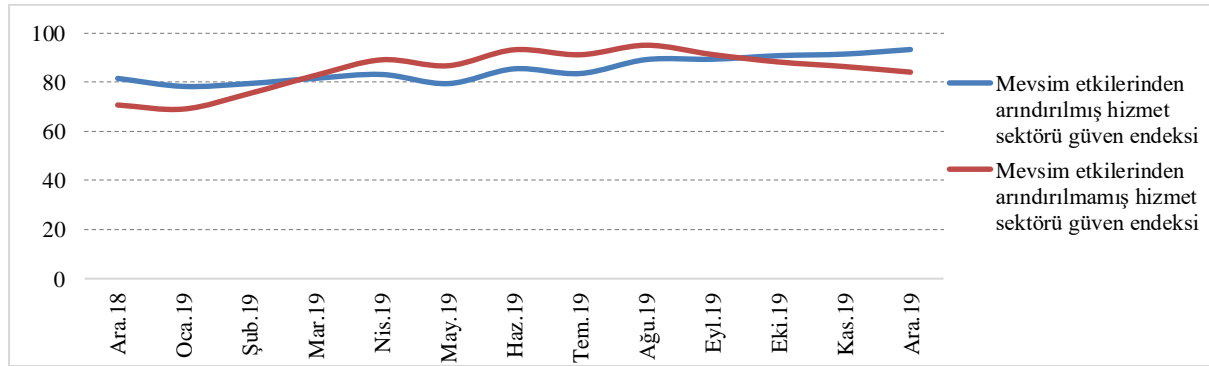
Alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi	44,5	48,6
Toplam çalışan sayısı beklentisi (gelecek 3 aylık dönemde)	83,3	89,2

Hizmet sektörü güven endeksi

2019 Aralık ayı mevsimlikten arındırılmış hizmet sektörü güven endeksi incelendiğinde (Şekil 2), 2018 yılı Aralık ayına göre yüzde 14,3 oranında artış gösterdiği (11,6 puan) ve 93,2 puana yükseldiği göze çarpmaktadır. 2019 yılı Kasım ayına göre bakıldığında ise yüzde 2,0 oranında arttığı (1,8 puan) görülmektedir.

Mevsimlikten arındırılmamış endeks ise, 2019 yılının Kasım ayına göre yüzde 2,7 oranında düşerek (2,3 puan) 84,1 olurken, 2018 yılı aralık ayına göre yüzde 19,2 oranında (13,5 puan) artmıştır.

Şekil 2: Hizmet Sektörü Güven Endeksi (Aralık 2018 – Aralık 2019)

Mevsim etkilerinden arındırılmış hizmet sektörü güven endeksinin oluştuğu alt kalemler incelendiğinde (Tablo 2), Kasım 2019'da 89,3 puan olan iş durumunun, Aralık 2019'da yüzde 0,6 oranında (0,5 puan) artarak 89,8 puan olduğu görülmektedir. Hizmet sektörünün diğer bir alt kalemi olan hizmetlere olan talep Aralık 2019'da bir önceki aya göre 1,7 puan yükselmiş ve 89,3 puan olmuştur. Kasım 2019'da 97,1 puan olan gelecek 3 aylık dönem için hizmetlere olan talep beklentisi ise, Aralık 2019'da yüzde 3,4 artmış ve 100,5 puan olmuştur.

Tablo 3: Hizmet sektörü güven endeksi alt bileşenleri (Kasım 2019 – Aralık 2019)

	Endeks	
	Kas.19	Ara.19
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	91,3	93,2
İş Durumu (Son 3 aylık dönemde)	89,3	89,8
Hizmetlere olan talep (son 3 aylık dönemde)	87,6	89,3
Hizmetlere olan talep beklentisi (gelecek 3 aylık dönemde)	97,1	100,5

